

УДК 331.556.44(438):355.01(477)

JEL: J61, J21, F22

DOI: 10.18524/2413-9998.2025.3(61).347661

М. В. Артюхіна

кандидат економічних наук, доцент

E-mail: artyhina16@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1844-0138

Донбаський державний педагогічний університет
вул. Батюка, 19, м. Слов'янськ, 84100, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ ПОЛЬЩІ ПІД ВПЛИВОМ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВОЄННИМИ ПОДІЯМИ В УКРАЇНІ

У статті досліджуються трансформаційні процеси на ринку праці в Польщі та вплив на них міграційних процесів, пов'язаних з воєнним конфліктом в Україні. Відповідно до вирішення поставлених завдань використано такі методи дослідження: наукову абстракцію, аналіз та синтез, логічне узагальнення, історико-логічний метод, статистичний аналіз. Проаналізовано структуру іноземців, працевлаштованих в Польщі, відносно країн походження; розподіл працюючих українців в Польщі за місцем проживання; мотиваційні механізми залучення іноземних працівників на ринку праці Польщі. На підставі аналізу наукових праць та існуючих досліджень виявлено основні тенденції, що формують сучасні реалії на ринку праці в Польщі. Дослідження має практичну цінність, оскільки пропонує комплексний підхід до уявлення про динаміку та тренди на ринку праці в Польщі, пов'язані з міграційними процесами, що може бути використано органами державної влади — при розробці стратегій розвитку зайнятості іноземців і, зокрема, українців, які перемістилися до Польщі на час воєнного конфлікту, та подолання безробіття.

Ключові слова: ринок праці Польщі; трудова міграція; війна в Україні; зайнятість іноземців; трансформація ринку праці.

Вступ. Ринок праці в Польщі давно приваблює економічних мігрантів з України. Починаючи з 2022 року, частка українців, які працевлаштувалися в Польщі значно збільшилася і суттєво вплинула на його стан та розвиток. Трансформація ринку праці Польщі під впливом міграційних процесів, пов'язаних з воєнними подіями в Україні, потребує окремих досліджень з врахуванням його специфіки, що актуалізує тему даного дослідження.

Огляд літератури. Дослідження, присвячені аналізу ринку праці, є одними з фундаментальних досліджень, якими займалися провідні економісти світу, починаючи з А. Сміта, а саме монетаристи,

кейнсіанці, інституціоналісти, марксистичні та інші. Т. Федотова, А. Калина, О. Швець у [1–3] проаналізували еволюцію досліджень, присвячених ринку праці в світовій економічній думці. За визначенням Т. Федотової: «ринку праці — це система суспільних відносин щодо купівлі-продажу товару «робоча сила», яка формує попит і пропозицію робочої сили, здійснює її залучення, споживання та відтворення, використовуючи механізм узгодження ціни робочої сили та умов праці, суб'єктами якого виступають працівники і роботодавці». Але всі ці дослідження не відображають специфічні процеси, які відбуваються на ринку праці в конкретних країнах під впливом глобальних подій, таких, наприклад, як військові конфлікти і масова міграція.

Метою цієї статті є аналіз трансформацій на ринку праці Польщі під впливом міграційних процесів, пов'язаних з воєнними подіями в Україні. Завданнями дослідження є: проаналізувати структуру іноземців, працевлаштованих в Польщі, відносно країн походження; визначити розподіл працюючих українців в Польщі за місцем проживання; дослідити мотиваційні механізми залучення іноземних працівників на ринку праці Польщі. На підставі аналізу наукових праць та існуючих досліджень виявити основні тенденції, що формують сучасні реалії на ринку праці в Польщі.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використано такі загальнонаукові методи як: наукову абстракцію, аналіз та синтез, логічне узагальнення, історико-логічний метод, статистичний аналіз.

Результати та обговорення. Відповідно інформації з офіційних джерел [4] в 2025 році в Польщі перебуває більше 1,5 мільйонів українців, що складає 78% з числа всіх іноземців, які знаходяться на території Польщі. З них 993 тисячі українців отримали тимчасовий захист після 2022 року, у зв'язку з реалізацією «Ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy» [5]. Відповідно до даного документу, українці, які отримали тимчасовий захист в Польщі, мають вільний доступ до ринку праці. Кожна друга особа з тих, хто отримав тимчасовий захист на території Польщі, є неповнолітня.

Також, близько 462 тис. громадян України мають у Польщі тимчасовий дозвіл на проживання, який в більшості випадків, пов'язаний з виконуваною працею. Постійний дозвіл на проживання чи статус резидента ЄС має 92 тис. громадян України. Додатково є

громадяни України, які перебувають на території Польщі в межах безвізового пересування чи на основі виданих віз. Отже, за приблизними підрахунками, близько мільйона українців є активними учасниками на польському ринку праці.

В 2025 р. серед всіх працевлаштованих в Польщі іноземців близько 67% склали громадяни України. Структура зайнятих іноземців за країнами походження наведена на рис. 1. Наведені дані не враховують іноземців, які працюють без офіційного працевлаштування. Наявність тіньового сектору економіки обумовлена бажанням працедавців збільшити рентабельність свого бізнесу за рахунок зменшення податкових зобов'язань при оплаті праці, що спостерігається, найчастіше, в сільській місцевості; поширенням аутстафінгу у вигляді недобросовісних агенцій; а також юридичних і бюрократичних складнощів, пов'язаних з доступом іноземців до ринку праці в Польщі. Тому реальний вплив працюючих іноземців на економічні процеси в Польщі ще більш суттєвий, ніж це спостерігається з аналізу офіційної статистичної інформації.

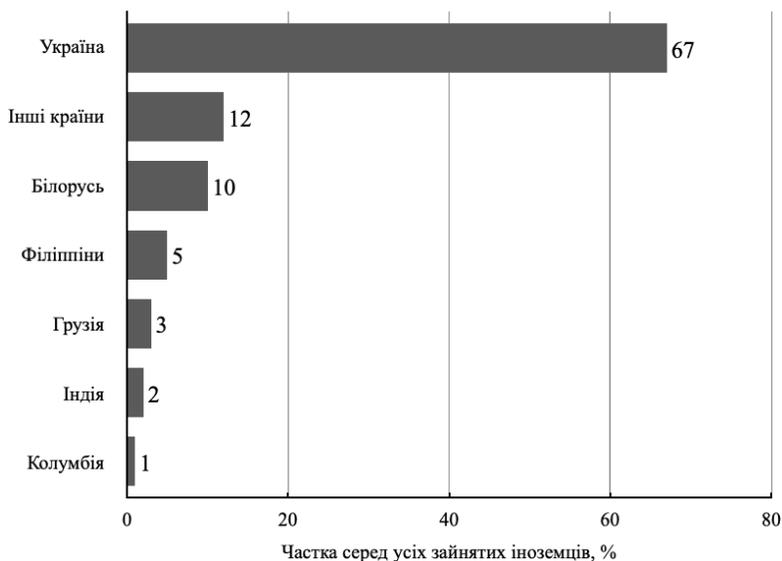

Рис. 1. Структура іноземців, працевлаштованих в Польщі, відносно країн походження
Джерело: GUS (<https://stat.gov.pl/>) [6]

Найбільша кількість іноземців працює в Варшаві та її околицях; кількість працюючих чоловіків переважає кількість працюючих жінок серед іноземців по всій території Польщі (рис. 2).

У Варшаві та її околицях працює і найбільша кількість – 22% від всіх працюючих українців, що складає понад 200 тис. осіб. Також популярними регіонами працевлаштування українців є Нижньосілезьке – 12%, Великопольське – 11%, Малопольське – 9% та Сілезьке – 9% воеводства. Це корелює з розподілом всіх працюючих іноземців за місцем проживання та роботи в Польщі (рис. 2).

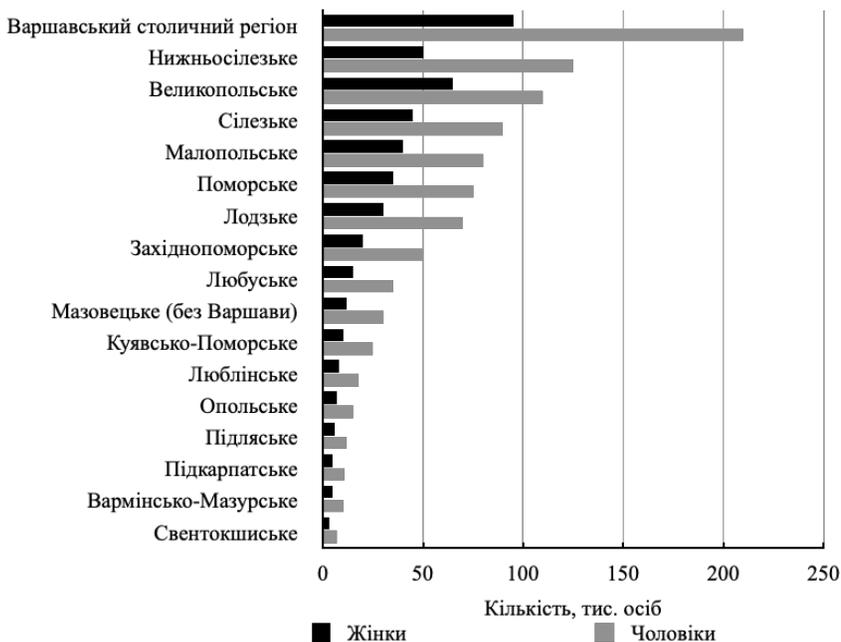

Рис. 2 Розподіл працюючих іноземців в Польщі в 2025 році за місцем проживання та статтю.

Джерело <https://stat.gov.pl/>

Використання праці мігрантів в Польщі для її економіки носить стійкий позитивний характер та пом'якшує вплив негативних чинників, пов'язаних з поглибленням демографічної кризи в Європі, та Польщі зокрема. Стрімке зменшення корінного населення Польщі є наслідком скорочування народжуваності та відтоком власного

населення в інші країни світу. Причому відтік власного населення значно перевищує притік мігрантів, така тенденція спостерігається вже багато років. На рис. 3 представлені країни, в які переважно переїжджають громадяни Польщі на постійне чи тимчасове проживання.

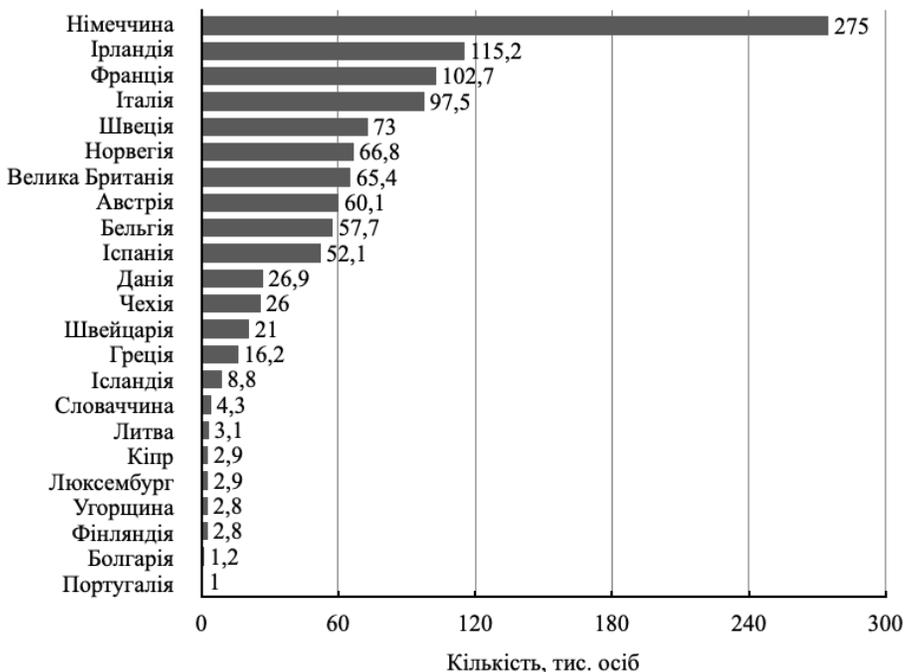

Рис. 3 Країни, в які, здебільшого, переміщуються громадяни Польщі
Джерело: [7]

На початку 21 століття більше 4 млн. осіб, які народилися в Польщі, перемістилися в 29 європейських країн. Найбільше громадян Польщі (66,2% з тих, хто мігрував у європейські країни), на сьогодні, проживають в Німеччині, що складає 27496670 осіб. Значно менше осіб переїхало до Великої Британії (15,8%), Ірландії (2,8%), Франції (2,5%), Італії (2,3%), скандинавські країни (4%) [4]. Така суттєва міграція населення Польщі, пов'язана, в першу чергу, з економічними процесами в Європі, призвела до дефіциту робочої сили для польської економіки. Значний відтік економічно активного населення сприяв

зменшенню рівня безробіття в країні, переміщенню постійних працівників на більш привабливі посади з постійними контрактами та нестачі працівників на посадах, пов'язаних з фізичною працею та неконкурентною оплатою праці. Такий дефіцит робочої сили на польському ринку праці і компенсується за рахунок трудових мігрантів з різних країн, яких залучають підприємства, здебільшого за допомогою послуг агенцій праці. А з 2022 року потік мігрантів в Польщу суттєво збільшився з причин воєнного конфлікту в Україні. Дослідники прогнозують [8], що закінчення війни в Україні призведе до чергової трансформації ринку праці в Польщі. В першу чергу дефіцит допоміжних працівників відчують в галузі послуг - готельному бізнесі, підприємствах громадського харчування, лікарнях та хоспісах тощо (де працюють сьогодні переважно жінки з України, які мають тимчасовий захист на час війни).

Результати дослідження [9] показують, що середня заробітна плата мігрантів з України у Польщі в 2025 році на 15% менша ніж у громадян Польщі і складає 4,5 тис. злотих. Реальна відмінність в оплаті за годину громадян Польщі та громадян України ще вища, оскільки більшість українців працюють понаднормово (в середньому 42,6 годин на тиждень), на відміну від громадян Польщі. Така різниця в оплаті праці пояснюється впливом різних чинників:

- мігранти працюють на менш продуктивних та менш оплачуваних посадах праці у порівнянні з середнім польським працівником;
- мігранти часто не мають досвіду та необхідної освіти для обіймання більш оплачуваних посад, часто починають кар'єру з «нуля», не знають польської мови на відповідному рівні.

Розглядаючи ринок праці в Польщі, звернемо увагу на існуючі системи мотивації працівників.

Матеріальна мотивація. Основним джерелом мотивації для працівників залишається розмір заробітної плати, яка в більшості випадків залежить від рівня кваліфікації та зусиль працівника. Найпоширеніші види працевлаштування працівників з України у Польщі якраз ті, при яких заробітна плата напряму залежить від кількості відпрацьованих годин — це «Umowa zlecenie», чи обсягів виконаної роботи — «Umowa o dzieło». Вони являють собою варіанти цивільно-правових угод між роботодавцем та працівником. При таких видах працевлаштування персонал не отримує премій і винагород за

інтенсивність праці, збільшену оплату за понаднормові завдання чи роботу у вихідні і свята, тринадцятої заробітної плати, відпускних тощо.

Невеликій відсоток українців в Польщі працює на умовах постійного трудового договору, отримуючи різні бенефіти від працедавця та додаткові матеріальні засоби стимулювання та трудової мотивації працівників. Як то: корпоративні заходи, поїздки на відпочинок, харчування працівників, надання можливості користуватися гаджетами та автомобілями фірми у робочий час, забезпечення робочим одягом, фірмові сувенірні подарунки, корпоративне медичне, приватне пенсійне страхування, навчання персоналу, знижки на продукцію та послуги фірми, організація зон відпочинку для персоналу; преміювання працівників картками Edenred (Edenred — це провідна глобальна цифрова платформа спеціалізованих платежів, яка надає компаніям інструменти для заохочення співробітників, управління відшкодуваннями та підвищення лояльності, пропонуючи такі продукти як передплачені картки (на харчування, подарунки), так і цифрові рішення для мобільності та бізнес-платежів). Також одним з достатньо поширених інструментів мотивації постійних працівників в Польщі є Karta MultiSport — абонемент на необмежене відвідування мережі муніципальних спортивних комплексів, які включають басейни, сауни, тренажерні зали, катки, тенісні корти та інше. Понад 16,5 тис. підприємств польських підприємств вже оформили такі абонементи більш ніж мільйону своїх постійних співробітників.

Штрафи. Поширеними на польських підприємствах є штрафи за невиконану роботу, зірвані терміни; покриття збитків бізнесу, які виникли з причин невиходу на роботу працівника тощо. Бувають випадки, коли підписавши «Umowa zlecenie», працівник не може швидко звільнитися за своїм бажанням, оскільки додатковими умовами в угоді можуть бути такі, як обов'язкове завчасне попередження та штрафи за можливі збитки, які потенційно може отримати підприємство від звільнення такого працівника.

Сприяють якісній роботі працівників наявність камер відеоспостереження в офісах та виробничих приміщеннях, застосування електронних пропусків, які фіксують робочий час та трек переміщення працівника по підприємству, спеціальних програм і застосунків, таких як «Kadromierz», заборона палити, блокування WiFi на території виробничих приміщень тощо.

Психологічні аспекти мотивації. Опитування працівників-іноземців показує, що при виборі місця роботи окрім розміру заробітної плати працівники в Польщі звертають увагу на психологічну безпеку та корпоративний клімат на підприємстві. Який в більшій мірі залежить від стилю керівництва, корпоративної культури та методів психологічної мотивації. До методів психологічної мотивації можна віднести визнання досягнень працівників, похвала, нагородження грамотами, сертифікатами, організація корпоративних заходів, тимблдинг, конкурси на звання кращого працівника року. Таким чином, різноманіття методів і інструментів матеріальної та психологічної мотивації працівників у Польщі складають систему корпоративної мотивації персоналу для кожного окремого підприємства [10]. На кожному підприємстві розроблена своя дієва система мотивації, яка, в цілому, сприяє підвищенню ефективності виробництва та збільшенню рентабельності бізнесу, вирішенню проблеми плинності кадрів.

Висновки. Трансформація ринку праці Польщі характеризується такими чинниками:

- поступове збільшення робочих місць, пов'язане з покращенням економічних процесів в країні (спостерігається суттєве зростання ВВП);
- посилення вимог до легалізації праці іноземців, удосконалення правових норм регулювання найму іноземців та скорочення розриву між умовами працевлаштування іноземців та власних громадян;
- підвищення вимог до освіти, досвіду, знання мови та кваліфікації іноземних працівників, навіть на некваліфіковані посади;
- збільшення кількості вакансій, які потребують від працівників більшої кваліфікації та навичок, пов'язаних з використанням сучасного інноваційного обладнання, діджиталізації, використанням ШІ;
- постійне зростання кількості працевлаштованих іноземців. За даними Головного управління статистики Польщі, у 2025 році у Польщі офіційно працювало 1,67 мільйона іноземців, що на 5,5% більше, ніж роком раніше. Найбільшу групу становили громадяни України – 714,9 тисячі осіб (67% від усіх іноземців) [6; 11; 12].

Список використаної літератури

1. Федотова Т. А. Еволюція категорії ринку праці в економічній думці. *Економіка та підприємництво*. 2023. № 4(130). С. 21–27.
2. Калина А. В. Ринок праці (національний та міжнародний аспекти). Київ : Персонал, 2010. 216 с.
3. Швець О. В. Еволюція економічної думки щодо проблем розвитку і регулювання ринку праці. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Т. 5, № 1. С. 8–16.
4. Obywatele Ukrainy w Polsce – raport. Urząd do Spraw Cudzoziemców. URL: <https://www.gov.pl/web/udsc/obywatele-ukrainy-w-polsce--aktualne-dane-migracyjne2>
5. Przedłużenie legalnego pobytu obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Urząd do Spraw Cudzoziemców. URL: <https://www.gov.pl/web/ochrona>
6. Cudzoziemcy wykonujący pracę w Polsce w marcu 2025 r. URL: <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/cudzoziemcy-wykonujacy-prace-w-polsce-w-marcu-w-2025-r-,15,29.html>
7. Polacy oraz osoby urodzone w Polsce w wybranych krajach europejskich. Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy. URL: https://stat.gov.pl/spisy-powszechno/nsp-2011/nsp-2011-wyniki/polacy-oraz-osoby-urodzone-w-polsce-w-wybranych-krajach-europejskich-na-podstawie-wynikow-spisow-ludnosci-i-mieszkan-rundy-2011_23,1.html
8. Pokój w Ukrainie zatrzęsie polskim rynkiem pracy? URL: <https://pro.rp.pl/raporty-ekonomiczne/art41819341-pokoj-w-ukrainie-zatrzesie-polskim-rynkiem-pracy>
9. Sytuacja życiowa i ekonomiczna imigrantów z Ukrainy w Polsce w 2025 r. Raport z badania ankietowego. Departament Statystyki Narodowego Banku Polskiego. URL: https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/11/Sytuacja_imigrantow_z_Ukrainy-2025.pdf
10. Артюхіна М. В. Особливості мотивації персоналу на підприємствах Польщі. *Актуальні питання сучасної науки та освіти* : зб. наук. пр. Дніпро, 21–22 травня 2024 р. Дніпро, 2024. Вип. 10. С. 6–8. URL: <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/2024/06>
11. Шевчук О. Ринок праці в Польщі: менше вакансій, більше іноземців. Інформаційний портал Польщі In Poland. URL: <https://inpoland.net.pl/novosti/obshhestvo/rinok-praci-v-polshhi-menshe-vakansij-bilshe-inozemciv/>
12. Життя та економічне становище мігрантів з України в Польщі: вплив пандемії та війни на характер міграції в Польщі. Департамент статистики. Варшава, 2023. 46 с. URL: https://nbp.pl/wpcontent/uploads/2023/04/Raport_Imigranci_UA.pdf

Стаття надійшла 03.11.2025 р.

M. V. Artiukhina

CandSc (Economics), Associate Professor

E-mail: artyhina16@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1844-0138

Donbass State Pedagogical University

19 Batiuka Str., Sloviansk, 84100, Ukraine

TRANSFORMATION OF THE POLISH LABOUR MARKET UNDER THE INFLUENCE OF MIGRATION PROCESSES RELATED TO THE WAR IN UKRAINE

The article examines the transformation processes in the Polish labour market and the impact of migration flows related to the war in Ukraine. Since 2022, the significant increase in the number of Ukrainian migrants has substantially influenced the structure and functioning of the Polish labour market. The study aims to analyse structural changes in employment and identify the main trends shaping current labour market realities in Poland. The research is based on methods of scientific abstraction, analysis and synthesis, logical generalisation, the historical-logical method, and statistical analysis. Particular attention is paid to the structure of foreigners employed in Poland by country of origin, the regional distribution of Ukrainian workers, and the motivational mechanisms applied by Polish enterprises to attract and retain foreign labour. The findings demonstrate that Ukrainian migrants constitute the largest group of foreign workers and play an important role in compensating for labour shortages caused by demographic decline and the outflow of Polish citizens to other European countries. At the same time, differences in employment conditions, wage levels, and access to social benefits between migrants and Polish citizens remain significant. The study highlights both economic and institutional factors shaping labour market transformation and emphasises the practical relevance of developing balanced public policies aimed at regulating foreign employment and mitigating unemployment risks in the context of ongoing migration processes.

Keywords: Polish labour market, labour migration, war in Ukraine, employment of foreigners, labour market transformation.

References

1. Fedotova, T. A. (2023). Evoliutsiia katehorii rynku pratsi v ekonomichnii dumtsi [Evolution of the labor market category in economic thought]. *Ekonomika ta Pidpriemnytstvo*, (4(130)), 21–27. [in Ukrainian].
2. Kalyna, A. V. (2010). *Rynok pratsi (natsionalnyi ta mizhnarodnyi aspekty)* [Labor market (national and international aspects)]. Kyiv: Personal. [in Ukrainian].
3. Shvets, O. V. (2019). Evoliutsiia ekonomichnoi dumky shchodo problem rozvytku i rehuliuвання rynku pratsi [Evolution of economic thought on the problems of development and regulation of the labor market]. *Ukrainskyi Zhurnal Prykladnoi Ekonomiky*, 5(1), 8–16. [in Ukrainian].
4. Urząd do Spraw Cudzoziemców. (n.d.). *Obywatele Ukrainy w Polsce – raport*. <https://www.gov.pl/web/udsc/obywatele-ukrainy-w-polsce--aktualne-dane-migracyjne2>
5. Urząd do Spraw Cudzoziemców. (n.d.). *Przedłużenie legalnego pobytu obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. <https://www.gov.pl/web/ochrona>

6. Główny Urząd Statystyczny. (2025). *Cudzoziemcy wykonujący pracę w Polsce w marcu 2025 r.* <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/cudzoziemcy-wykonujacy-prace-w-polsce-w-marcu-w-2025-r-,15,29.html>
7. Główny Urząd Statystyczny. (n.d.). *Polacy oraz osoby urodzone w Polsce w wybranych krajach europejskich.* <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2011/nsp-2011-wyniki/polacy-oraz-osoby-urodzone-w-polsce-w-wybranych-krajach-europejskich-na-podstawie-wynikow-spisow-ludnosci-i-mieszkan-rundy-2011,23,1.html>
8. Rzeczpospolita. (2025). *Pokój w Ukrainie zatrząśnie polskim rynkiem pracy?* <https://pro.rp.pl/raporty-ekonomiczne/art41819341-pokoj-w-ukrainie-zatrzesie-polskim-rynkem-pracy>
9. Narodowy Bank Polski. (2025). *Sytuacja życiowa i ekonomiczna imigrantów z Ukrainy w Polsce w 2025 r. Raport z badania ankietowego.* https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/11/Sytuacja_imigrantow_z_Ukrainy-2025.pdf
10. Artiukhina, M. V. (2024). *Osoblyvosti motyvatsii personalu na pidpryiemstvakh Polshchi* [Features of personnel motivation at enterprises in Poland]. In *Aktualni pytannia suchasnoi nauky ta osvity* (Iss. 10, pp. 6–8). Dnipro. [in Ukrainian].
11. Shevchuk, O. (n.d.). *Rynek praci v Polshchi: menshe vakansii, bilshe inozemtsiv* [Labor market in Poland: fewer vacancies, more foreigners]. In *Poland*. <https://inpoland.net.pl/novosti/obshhestvo/rinok-praci-v-polshhi-menshe-vakansijj-bilshe-inozemciv/> [in Ukrainian].
12. Narodowy Bank Polski. (2023). *Zhyttia ta ekonomichne stanovyshe mihrantiv z Ukrainy v Polshchi: vplyv pandemii ta viiny na kharakter mihratsii v Polshchi* [Life and economic situation of migrants from Ukraine in Poland: The impact of the pandemic and the war on migration patterns in Poland]. Warsaw. https://nbp.pl/wpcontent/uploads/2023/04/Raport_Imigranci_UA.pdf [in Ukrainian].